

نکروز اپیدرمی توکسیک (TEN)



سندرم نکروز اپیدرمی توکسیک (Toxic Necrolysis Epidermal) یکی از شدیدترین واکنش‌های ناخواسته دارویی است که منجر به نکروز و جداسازی اپیدرم می‌شود، نوعی بیماری تاولی، تهدید کننده و خطرناک که ممکن است به مرگ فرد منجر شود. این بیماری با پیدایش ناگهانی، از بین رفتن و مرگ وسیع سلول‌های پوست و کنده شدن پوست مشخص می‌شود. اکثراً لایه های مخاطی مبتلا و با سمیت شدید همراهند. این بیماری هر دو جنس مونث و مذکر را مبتلا و اساساً در بالغین دیده می‌شود. سایر عوامل ایجادکننده آن شامل عفونت‌ها، بدخیمی‌ها و واکنش عضو پیوندی بر ضد میزبان می‌باشد.



علائم و نشانه‌ها:

بیماری TEN به صورت ناگهانی و با بروز خارش چشم، التهاب گلو، تب، سردرد، ضایعات کهیری و قرمز رنگ از نواحی صورت و گردن آغاز می‌شود. در این بیماری تاول‌های شفاف ظاهر می‌شود که ممکن است اندازه هر یک به وسعت کف دست برسد. به تدریج اندازه تاول‌ها افزایش یافته و به یکدیگر متصل می‌شوند. اپیدرم به صورت ورقه‌های وسیعی از سطح زیرین خود جدا شده و پوست به صورت سطحی قرمز رنگ و برهنه نظیر سوختگی دیده می‌شود.



ابتلای سطوح مخاطی دهان، ملتحمه، ناحیه تناسلی و مقعد شایع است. خستگی شدید، اسهال، آنژین و استفراغ از علائم مقدماتی بیماری می‌باشند و طی چند ساعت بیماری کاملاً تشدید می‌یابد.

اثرات دیگر بیماری به صورت اختلال در تعادل آب و الکترولیت‌های بدن، سیستم‌های قلبی و ریوی، کلیه و کبد

و خونریزی از معده و روده که ناشی از آسیب سطوح مخاطی است، دیده می‌شود. سرانجام بیماری می‌تواند طی چند روز منجر به مرگ شود.

فاکتورهای بد در پیش آگهی بیماری:

- سن بالا
- تاول منتشر
- مصرف داروهای متعدد
- وسعت زیاد از بین رفتن سلول های پوست
- اختلال عملکرد کلیه و بالا بودن اوره خون



در ۹۰-۸۰ درصد بیماران سابقه مصرف دارو ۳-۱ هفته قبل از بروز علائم بیماری وجود دارد. شایع ترین این داروها عبارتند از: سولفانامیدها، داروهای ضد مالاریا، داروهای ضد صرع، آلپورینول و...

TEN ناشی از دارو، در بیماران مبتلا به ایدز و بعضی از بیماری‌ها مانند لوپوس شدیدتر می‌باشد. TEN ممکن است به دنبال واکنش‌های اخیر (واکسن سه گانه، سرخک، فلج اطفال و آنفولانزا) و عفونت های ویروسی ایجاد شود. بیماری واکنش پیوند علیه میزبان با این ضایعه همراهی دارد. علت ایجاد این بیماری شناخته شده نیست.



علائم پوستی:

ضایعات پوستی به صورت ضایعات قرمز شبیه به آفتاب سوختگی به همراه تاول ها و ضایعات هدف پراکنده ظاهر می‌شوند. تاول ها به سرعت یکی شده، ضایعات منتشر پوستی ایجاد می‌نمایند.

- از بین رفتن تمام ضخامت سطح پوست و جدا شدن آن سطح پوست را به یک سطح دردناک و براق تبدیل می‌نماید.
- فشار خارجی باعث جدا شدن لایه اپیدرمی می‌شود.
- ضایعات دردناک ایجاد می‌شوند.

درمان:

بیماری TEN درمان اختصاصی ندارد. رژیم‌های درمانی در این بیماری متمرکز بر کنترل درد، شناخت و درمان منبع عفونت، قطع داروهای مسبب بیماری، حفظ مایعات و نیازهای تغذیه‌ای افراد، فراهم آوردن مراقبت مناسب از زخم و جلوگیری از پیشرفت بیشتر بیماری می‌باشد. در موارد شدید بیماری بهتر است درمان در بخش سوختگی صورت گیرد. در خصوص تجویز زود هنگام مقادیر بالای کورتون اتفاق نظر وجود ندارد زیرا هنوز مشخص نیست که آیا باعث بهتر یا بدتر شدن نتایج می‌شوند. این دارو سیر بیماری را متوقف می‌سازد ولی احتمال بروز عفونت را بالا می‌برد.

عده‌ای معتقدند که کورتون نباید به بیمارانی که سطح وسیعی از پوست خود را از دست داده‌اند تجویز شود زیرا ممکن است باعث کاهش عملکرد سیستم ایمنی بدن و در نتیجه منجر به عفونت خصوصاً عفونت خونی گردد و میزان مرگ و میر افزایش یابد. میزان مرگ و میر در بچه‌ها پایین‌تر از بالغین می‌باشد. کورتیکواستروئیدها باید به همراه آنتی‌بیوتیک جهت پیشگیری از عفونت برای مدت محدود مصرف شوند.



واحد آموزش به بیمار - مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی حضرت رسول اکرم (ص)



آموزش به بیمار

کد ۸۱

نکروز اپیدرمی توکسیک (TEN)



مطهر کهنه: مبین قاسمی (کارشناس ارشد آموزش

بهداشت و ارتقا سلامت)

تایید کننده: دکتر محمد رضا قاسمی (متخصص بیماری های

پوست، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)

سال ۱۴۰۳

آدرس: خیابان سارخان - خیابان نیایش - مجتمع آموزشی درمانی حضرت رسول اکرم (ص) - تلفن: ۶۴۳۵۱

<http://hrmc.iums.ac.ir/>